

Kirkeminister *Jørgen Peder Hansens* svar (1. april 1975):

Kirkeministeriets fornævnte cirkulæreskrivelse af 27. januar 1975 er udsendt til præsterne efter henstilling fra justitsministeriet, som har udsendt tilsvarende cirkulæreskrivelser af 17. januar 1975 til politiet og til visse begravelsesvæsener, der foretager attestation i henhold til ligbrændingsloven.

De givne bestemmelser er af foreløbig karakter, idet justitsministeriet skønnede det påkrævet, at de kontrollerende myndigheds opmærksomhed straks blev henledt på det foreliggende habilitetsproblem med hensyn til lægers udstedelse af dødsattester for medlemmer af deres husstand.

Jeg har forstået, at det er tanken, at de foreløbige bestemmelser meget snart skal afløses af endelige bestemmelser. Om disse bestemmelsers udformning er der på justitsministeriets foranledning optaget forhandling mellem sundhedsstyrelsen og de lægelige foreninger. Vedkommende instanser vil tage stilling til, om det skønnes påkrævet at informere lægerne om de midlertidige bestemmelser i den antagelig korte periode, der hengår, inden disse afløses af de endelige bestemmelser. De endelige bestemmelser vil formentlig blive meddelt lægerne i et cirkulæres fra sundhedsstyrelsen.

Man vendte derefter tilbage til dagsordenens punkt 3, der var:

Første behandling af forslag til lov om kommuneplanlægning.

(Lovforslag nr. 140. Fremsat 13/3 75).

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i anledning af forslag til lov om kommuneplanlægning og forslag til bygge lov.

(Lovforslag nr. 141. Fremsat 13/3 75).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Auken (S):

Den tredje hovedetape i planlægningsreformen, som vi skal behandle i dag, har vi

tidligere ved en førstebehandling for mindre end et år siden haft mulighed for at drøfte principperne i.

Jeg skal derfor i dag indskrænke mig til de principielle problemer, der stadig udestår selv efter den ret omfattende revision, der har været resultatet af den tidligere regerings forhandlinger med berørte kommuner og organisationer. Jeg skal dog igen fremhæve, at socialdemokratiet fortsat er tilhænger af det mønster i planlægningen, i planlægningslovgivningen, som vil være skabt, når kommuneplanlægningsloven forhåbentlig allerede i denne samling er vedtaget.

Både forenklingen i planlægningen, den tilsigtede decentralisering inden for en overordnet rammestyring og det betydelig større spillerum for offentlighedens inddragelse i planlægningsprocessens mange faser er vi tilhængere af. Vi vil under det videre arbejde med forslaget gøre vores yderste for, at disse principper ikke udvandes.

Forslaget betyder som fremhævet af miljøministeren en meget stor forenkling. Mange planlove sammenfattes i én samlet lovgivning, og den nye plantype, lokalplanen, vil erstatte det hidtidige virvar af plantyper. Det er bl. a. en forenkling, at de egentlige planlægningsbestemmelser er overført fra bygge lovgivningen til kommuneplanlægningsloven. Måske burde man simpelt hen samle samtlige bebyggelsesregulerende bestemmelser i kommuneplanlægningsloven og samtidig samle hele administrationen af disse bestemmelser i miljøministeriet. Det ville give mulighed for en større rationalisering af den centrale planlægningsindsats, og det ville gøre tingene mere overskuelige for borgerne, hvis man kun havde ét centralt apparat at holde sig til.

Forslaget betyder dernæst en vidtgående decentralisering af godkendelseskompetencen af den kommunale planlægning. Når systemet er indarbejdet, bliver det overladt til kommunalbestyrelserne selv at udfylde de rammer, der lægges i lands- og regionplanlægningen. Socialdemokratiet er imidlertid fortsat betænkelig ved en total decentralisering, før disse rammer er tilvejebragt, f. eks. i form af en for kommunernes dispositionsplanlægning og lokalplanlægning bindende regionplan vedtaget af amterne med kommunernes og statens medvirken. Hvis

[Auken.]

dispositionsplanforpligtelsen iværksættes, før der er tilvejebragt regionplaner, og uden at de skal godkendes af miljøministeriet, risikerer man let, at samfundet mister sine muligheder for en overordnet styring i forhold til den kommunale planlægning.

Det var en forudsætning for lands- og regionplanloven, at decentraliseringen først for alvor satte ind, når der forelå godkendte regionplaner; ellers kunne man frygte, at dispositionsplanarbejdet i stedet for at sigte på at virkeliggøre regionplanerne ude omkring kom til at foregribe regionplanlægningen på en uheldig måde. Sidste gang vi havde forslaget til førstebehandling, pegede jeg derfor på det synspunkt, at miljøministeriet fortsat skulle kunne godkende dispositionsplaner, indtil der forelå godkendte regionplaner. Det er imidlertid for socialdemokratiet ikke afgørende, at de bagvedliggende, principielle synspunkter, som jeg her har redegjort for, varetages netop på denne måde. Kan man finde frem til en hurtigere decentralisering, uden at regionplanlægningen foregribes og svækkes, er vi åbne heroverfor.

Hvad angår lovens § 15 om, at kommunerne kan drage fordel af den allerede udarbejdede planlægning som grundlag for at komme i gang med lokalplanarbejdet hurtigt, er vi tilhængere af denne ordning, hvis der gives en rimelig frist til at gennemgå og eventuelt omarbejde de allerede udarbejdede dispositionsforslag i et samarbejde mellem kommuner og ministerium.

Vi er i øvrigt meget tilfreds med, at den tidligere regering i udarbejdelsen af sine konsekvensændringer til by- og landzone-loven har respekteret vores ønske om, at miljøministeriet fortsat skal godkende alle lokalplaner, der indebærer overflyttelse af arealer fra landzone til byzone, indtil det tidspunkt, hvor der foreligger såvel en godkendt regionplan som en godkendt dispositionsplan.

Lad mig endelig om decentraliseringen sige, at vi er tilhængere af de ventilbestemmelser, der findes både i lovens § 10 og i § 28. Disse call-in-bestemmelser, som det hedder i moderne planlæggerjargon, skal ministeren efter vores mening ikke være bange for at bruge, når systemet med tilve-

jebringelse af planer bliver så decentraliseret, som tilfældet er efter dette forslag.

Om offentlighedens medvirken i planlægningen er dette forslag mere indskrænket, end det oprindelige forslag var det. Der skal ikke længere udarbejdes alternative skitser inden vedtagelsen af et dispositionsplanforslag. I stedet skal der gives en redegørelse, for at man, som det hedder, kan få belyst hovedspørgsmål og planlægningsmuligheder, og den skal danne grundlaget for en offentlig debat omkring kommunernes dispositionsplaner.

Selv om der er tale om en indskrænkning — og vi er meget betænkelige ved indskrænkninger i borgernes mulighed for at gøre sig gældende i planlægningsprocessen — altså selv om der er tale om en indskrænkning, ikke mindst af økonomiske og administrative grunde, så kan redegørelsen rigtigt anvendt måske blive et velegnet udgangspunkt for den offentlige debat om dispositionsplanlægningen. Vi vil i udvalget arbejde på at sikre, at disse redegørelser bliver netop det udgangspunkt, man har brug for i den offentlige debat.

Til gengæld er det efter vores opfattelse en mangel, at et eventuelt mindretal i en kommunalbestyrelse ikke kan få optrykt sin mindretalsudtalelse ledsaget af en begrundelse sammen med det af flertallet vedtagne dispositionsplanforslag. Der kan anstændigvis ikke indvendes tungtvejende administrative argumenter herimod; det er en helt rimelig beskyttelse af et politisk mindretal i en kommunalbestyrelse.

På en række områder betyder dette lovforslag en styrkelse af det offentliges planlægning i forhold til privates dispositionsfrihed, og det er for os en positiv ting. Imidlertid er ekspropriationsadgangen i forslaget fortsat for snæver. Der må efter socialdemokratiets opfattelse gives mulighed for ekspropriation af de fornødne arealer allerede på det tidspunkt, hvor der foreligger en godkendt dispositionsplan. Men vi er meget tilfreds med den smidige adgang til ekspropriation, som findes både i dette forslag og i det tidligere fremsatte forslag.

Ministeren nævner i sin fremsættelsestale problemet med de private servitutter. Vi er glade for, at ministeren vil fremkomme med ændringsforslag på dette område, og vil arbejde videre med sagen i udvalget.

[Auken.]

Vi er optimistiske med hensyn til en vedtagelse af denne tredje etape af planreformen i denne folketingsssamling. Vi vil under udvalgsarbejdet gøre, hvad vi kan for at skabe den brede enighed, der er en af forudsætningerne for en fornuftig indkøring af reformerne rundt omkring i kommunerne, hvor der allerede nu er blevet udført et kæmpearbejde i forbindelse med det oprindelige forslag.

Er tredje etape slutstenen på planreformen? Står vi ved vedtagelsen af dette forslag over for en afslutning af planreformen? Jeg tror det ikke. Der er stadig behov for en betydelig større samling af den danske planlægningsindsats selv efter gennemførelsen af de tre etaper af planreformen. Den økonomiske og fysiske planlægning må i fremtiden koordineres langt bedre, end tilfældet er i dag, og de mange procedurer og hensyn, der findes inden for de enkelte sektors planlægningslovgivning, må integreres bedre efter nogenlunde de retningslinjer og principper, der er indeholdt i dette forslag. Hvis ikke det offentlige formår at sikre fornuft i sin egen planlægning, kan man næppe forvente en fornuftig og planmæssig udvikling i det danske samfund.

Holger Hansen (V):

Venstre kan tilslutte sig lovforslagenes principper. Disse principper om forenkling af de mange plantyper, om decentralisering af beslutningerne og offentlighedens indflydelse på planlægningen er vi interesseret i at få lovfæstet, og jeg skal ikke gå i mange detaljer her ved denne førstebehandling. Vi har jo haft forslaget til behandling i maj måned i fjor, det har været i udvalgsbehandling sidste forår, og vi skal til nu igen og gerne hurtigt at have dette lovforslag bearbejdet færdigt og vedtaget her i folketinget.

Det vil vi gerne medvirke til, såfremt det på nogen mulig måde kan lade sig gøre.

Siden vi sidst behandlede dette forslag eller dette forslags forgænger i dette høje ting, har det været til behandling i og til studering i studiegrupper rundt om i landets kommunalforeninger. Det har været forhandlet med de kommunale organisationer, med hovedstadsrådet, det har været forhandlet med Industrirådet, med Landbrugsrådet og landbo- og husmandsforeninger,

ligesom der har været ført forhandlinger med en række faglige foreninger.

Venstre er meget tilfreds med denne form for lovforbereelse. Her er altså ikke tale om, at vi med dette store lovkompleks trykker et eller andet ned over kommunerne, som man ikke har et kendskab til: kommunerne og kommunalfolkene har været med i lovforbereelsen. Jeg tror, at det er noget overordentlig nyttigt, og jeg tror, det vil lette dette tings arbejde.

Jeg vil gerne ved denne førstebehandling anerkende et meget stort og et meget dygtigt arbejde af embedsmændene i miljøministeriet med denne lovgivning. Jeg tror at kunne sige, at jeg sjældent i dette ting har været med i behandlingen af et lovforslag, der så grundigt og på så mange leder har været vurderet af de mennesker, der skal arbejde dermed; det gælder først og fremmest af dem i marken, men det gælder naturligvis også folketingets medlemmer. Jeg vil gerne bede miljøministeren rette en tak til embedsmændene for dette kolossalt dygtige arbejde.

Der er selvfølgelig mange detaljer at overveje i udvalget, men jeg skal ikke komme ind på dem nu. Vi er som sagt indstillet på at prøve at gøre arbejdet færdigt, også fordi kommuner og amter helt tydeligt er interesseret i, at denne den foreløbig sidste sten på planlægningsreformen bliver lagt.

Der er ikke i lovforslaget foreslået nogen ikrafttrædelsesdato, og det forstår jeg meget vel, det er naturligvis et spørgsmål, vi skal drøfte med miljøministeren i udvalget. Jeg forestiller mig ikke nogen meget hurtigt ikrafttræden. Jeg forestiller mig, at vi giver den fornødne tid til at få de mange følger af denne lovgivning — jeg tænker på bekendtgørelser, normer osv. — ud i god tid, så hellere måske vente et par måneder eller fire med ikrafttrædelsesdatoen, men vi er meget åbne naturligvis og vil selvfølgelig lytte til, hvad ministeren måtte nå frem til i det stykke.

Et af de mange og svære spørgsmål er overgangsbestemmelserne, som også hr. Auken var inde på. Vi er indstillet på en meget velvillig vurdering af lovforslagets bestemmelser desangående, men er naturligvis åbne for at drøfte andre ikrafttrædelsesbestemmelser eller overgangsbestemmelser, om man vil.

[Holger Hansen.]

Jeg vil dog godt ligesom stille én forudsætning for disse overgangsbestemmelser: vi må ikke gøre dem så besværlige og så indviklede, at vi belaster miljøministeriets planlægningsafdeling mere end højst nødvendigt. Vi må nok hellere efter mit skøn ligesom lade lidt mere slippe igennem sien, end vi måske bryder os om, og så få overgangsbestemmelserne sådan, at de er til at administrere og ikke skaber en pukkel hverken det ene eller det andet sted. Når jeg har den holdning, hænger det nok sammen med, at jeg måske er lidt mere venlig over for decentraliseringstankerne end den ordfører for socialdemokratiet, der stod her på denne talerstol for et øjeblik siden.

Må jeg så føje til til noget af det, der ikke står i lovforslaget, men som jeg har lagt mærke til at ministeren har skrevet om i sin fremsættelsestale, og som også den socialdemokratiske ordfører, hr. Auken, nævnte for et øjeblik siden, nemlig spørgsmålet om ekspropriation til boligformål. Jeg ved godt, at det er en gammel socialdemokratisk kæphest, og alligevel vil jeg gerne appellere til miljøministeren på dette punkt: gør nu ikke den opgave, udvalget står over for i de første par måneder, sværere end højst nødvendigt. Jeg kan forsikre ministeren om, at hvis vi skal til at gå dybt i problematikken omkring ekspropriation til bolig- og erhvervsformål, kan han meget let komme til at gøre det vanskeligt for folketinget at få dette lovkompleks færdigt, hvad jeg tror ministeren ønsker, lige så vel som vi andre gør det.

Det er jo efter mit skøn kæphest, ministeren og hr. Auken her taler for og om. Min egen tid i miljøministeriet overbeviste mig ikke om behovet for sådanne ekspropriationsbestemmelser, tværtimod: jeg har ikke på noget tidspunkt mødt dette problem, jeg har ikke fået det rejst. Jeg tror, det er et skinproblem, som, vel at mærke hvis vi laver en rigtig planlægningslovgivning, ikke vil have nogen relevans. Dermed har jeg naturligvis ikke sagt, at de bestemmelser, der er i lovforslaget, ikke vil kunne benyttes; det vil de naturligvis ud fra de forudsætninger, der her ligger.

Må jeg sige om lovforslag nr. 141, som jo er følgeloven, at den vil vi naturligvis ligesom hovedloven kigge nøje på i udvalget.

Der er én bestemmelse, som jeg gerne vil give min varmeste anbefaling og sige tak for, og det er bestemmelsen om, at man kan tilbageføre byzonejord til landzone. Den har vi manglet længe, det har givet været en mangel ved land- og byzoneloven, for den havde, om vi havde haft den, kunnet medvirke til at løse en række af de problemer, der ligesom er gået i hårdknude for nogle mennesker på grund af land- og byzonelovens bestemmelser. Men vi bør i udvalget nøje undersøge, om en sådan bestemmelse skal følges, er fulgt op eller tænkes fulgt op af andre myndigheder. Jeg tænker naturligvis på skatteministeren. Har man i skatteministeriet overvejet, hvilke følger en sådan tilbageførsel vil få? Det er vi naturligvis nødt til at gøre. Det er klart, at hvis ikke der sker en følgen op på den led, er bestemmelsen i sig selv mindre værd, end den gerne skulle være. Jeg erkender, at det er et udvalgs spørgsmål, men har gerne allerede nu villet gøre opmærksom på, at dette bør vi finde en løsning på samtidig med, at vi vedtager lovforslagene, såvel nr. 140 som nr. 141.

Må jeg som min sidste bemærkning gøre en kommentar til hr. Aukens udtalelse om, hvorvidt dette var den sidste etape i planlovreformen. Jeg vil gerne sige, at det tror jeg det er. I hvert fald bør vi nok her i folketinget bestrebe os på, at når denne lovgivning er gennemført, bør der gå en ganske rum tid, før vi tager disse problemer op. Dermed være ikke sagt, at jeg er uenig med hr. Auken i det ønskelige i at få en samkøring, en samordning med den økonomiske planlægning. Men jeg tror, vi gør klogt i at sige til de kommuner og amter, der nu skal administrere denne lovgivning, til de interesseorganisationer og andre, som nu gerne skulle være med i udfordringen af den, og til offentligheden, at dette er en reform, der skal vare, dens principper skal holde, man skal ikke vente, at dette folketing igen om nogle ganske få år giver sig til at ændre det planlægningsmønster, som dette er slutstegen på.

Hans Bjerggaard (FP):

Man kan ikke undgå at blive i godt humør, når man læser miljøministerens skriftlige fremsættelse af lovforslagene nr. 140 og 141. Der bruges ofte udtryk som omfattende re-

[Hans Bjerregaard.]

form, forenkling af lovgrundlaget, decentralisering og administrativ forenkling. Netop disse ting har fremskridtspartiet jo utraæteligt arbejdet for at få gennemført, og man spørger uvilkårlig sig selv: er det endelig lykkedes for os, har vore tanker endelig vundet gehør?

Men desværre, allerede et par paragraffer inde i lovteksten viser det sig tydeligt, at det ikke netop var disse tanker om forenkling, der var i højsædet, da lovforslaget om kommuneplanlægning blev udformet. I stedet for som tidligere at have en planlægning med by- og landzoner får vi nu landsplanlægning, regionplanlægning, lokalplanlægning og endelig dispositionsplaner. Men ikke nok med det, de sidstnævnte, dispositionsplanerne, skal stadig være opdelt i by- og landzoner, og arealerne skal kunne flyttes ikke alene fra landzone til byzone, men også tilbage til landzone.

Man må ikke i den forbindelse overse mulighederne for en del ret interessante retssager, ikke mindst når byzonejord, der har været vurderet som byzonejord og beskattet som byzonejord, igen overføres til landzone, ligesom der kan fremkomme en del spørgsmål angående eventuel frigørelsesafgift. Jeg tænker ikke mindst på en grundejer, der har været nødt til at låne til markedsrenten, 15-20 pct., og nogle år senere får at vide, at hans jord er flyttet tilbage til landzone, og han kan få pengene tilbage med den rente, som man nu inden for den offentlige forvaltning til den tid mener er den rente, man bør regne med.

Lovforslaget beskriver endvidere, hvad man især skal tage hensyn til ved fastlæggelse af en kommunes hovedstruktur. Man vil her kunne se det rigtige i den advarsel, jeg for mindre end et år siden fremsatte her fra talerstolen, nemlig advarslen mod at kvæle det, nogle partier kalder de nære samfund. Gennemføres dette lovforslag, vil man afsige dødsdommen over størsteparten af vore landsbysamfund, og et sundt og godt miljø vil udslættes.

Perspektivplan II's dystre forudsigelser om stigende personaleforbrug i den offentlige sektor bliver heller ikke gjort til skamme i dette lovforslag. Alene bestemmelserne om direkte underretning af ejere og lejere ikke alene i det aktuelle område,

men også i tilgrænsende områder, har fået de adspurgte kommuner til at udtale, at det vil medføre en ikke uvæsentlig administrationsforøgelse, eller sagt på almindeligt godt dansk: der skal i hver kommune ansættes en hel del mennesker yderligere for at deltage i den administration, der bliver nødvendig på grund af kommuneplanlægningslovens gennemførelse.

Det overrasker for øvrigt ved gennemgangen, at der findes to typer mennesker, som ikke skal have underretning om, hvad der sker ved ejendommene: panthaverne og personer med en eventuel rådighedsservitut over de implicerede ejendomme. Men det er jo ting, vi kan vende tilbage til under udvalgsarbejdet. Jeg håber ikke, denne forglemmelse skyldes, at man regner med, at staten har overtaget det hele, inden loven kommer til at virke.

Også amtsrådene får en merbelastning med deraf følgende personaleforøgelse, miljøministeriet vil blive belastet yderligere, og endelig vil tinglysningskontorerne, kommunernes planlægningsafdelinger og tekniske forvaltninger kræve en meget stor personaleforøgelse.

Vi kan sammenfatte virkningen af loven i 3 punkter: 1: et øget forbrug af arbejdskraft i den offentlige sektor. 2: et fuldstændigt stop for udvikling i landsbysamfundene og 3: endnu en tilnærmelse til en endelig afskaffelse af de sidste rettigheder efter grundlovens § 73.

Gennemfører vi dette lovforslag, er der snart ikke længere tale om, hvem der har ejendomsretten til en ejendom, men kun om, hvem det påhviler at betale ejendoms-skatteerne. Af de foregående ordføreres taler kan jeg forstå, at forslaget allerede har et flertal, og fremskridtspartiet vil derfor i udvalget arbejde for, at generne ved loven bliver så få og så små som muligt, men vi kan ikke stemme for lovforslaget. Det nære samfund har endnu 24 fortalere i folketin-get.

Ingomar Petersen (RV):

Forslag til lov om kommuneplanlægning genfremsættes nu. Dette lovkompleks er vel et af de mest betydelige, som kan få indvirkning på dagligdagen og planlægningen ude i landet, og derfor er det glædeligt, at dette lovforslag i modsætning til så mange

[Ingomar Petersen.]

andre efter førstebehandlingen den 22. maj sidste år har været til høring og debat ude omkring i kommunale og andre interesse-rede kredse.

Der er i det nu fremsatte lovforslag foretaget adskillige ændringer i de forskellige bestemmelser, bl. a. på grundlag af drøftelser med de interesserede parter. Det kan kun hilses med tilfredshed, at bl. a. det radikale venstres synspunkt ved den tidligere førstebehandling om en sådan fremgangsmåde er blevet fulgt op. Ministeriets embedsmænd har ved utallige møder ude omkring gjort en kæmpeindsats for at forklare denne komplicerede lovgivning for de folkevalgte kommunalbestyrelsesmedlemmer og sørget for virkelig at få lagt op til den nødvendige debat.

En del af de indvendinger, som vi fra radikal side havde mod det tidligere fremsatte lovforslag, er nu blevet rettet og taget til følge, og det er det ændrede, genfremsatte lovforslag naturligvis ikke blevet dårligere af.

Men tilbage står stadig nogle ret væsentlige spørgsmål, som det nu bliver folketinget der skal tage stilling til. Der er stadig spørgsmålet, om borgernes ankenulighedsindskrænkning i forhold til gældende praksis ved at lade en del kommunale afgørelser være inappellable er sagligt forsvarlig.

Vi må også nærmere drøfte under udvalgsarbejdet, om det er rimeligt, at en offentlig myndighed, her kommunalbestyrelsen, kan gennemføre foreningstvang ved at tvinge borgerne ind i en grundejerforening og på den måde ved en eventuel delegation fra kommunalbestyrelsens side af dispensationskompetencen pålægge disse borgere et ansvar, som den folkevalgte kommunalbestyrelse vitterlig burde påtage sig.

Forslaget har efter vor opfattelse også den mangel, at det ikke nærmere præciserer, hvorledes og ikke mindst hvornår oplysningsvirksomheden med det formål at fremkalde en offentlig debat om dispositionsplanlægningens målsætning og nærmere indhold skal foregå. Borgerne i landet vil ikke blive stillet ens, uden at folketinget vedtager nærmere regler herom. Efter vor formening er man sluppet lidt for let hen over det problem i lovforslaget.

At underretning til lejere og brugere kan ske ved afgivelse til postvæsenet af adresse-

løse forsendelser til omdeling, er en lille detalje, men jeg synes, den skal nævnes, for en sådan ordning er jo en betydelig dyrere ordning end at benytte de udmærkede lokalblade og ugeaviser; de kommer ud til nøjagtigt det samme publikum.

Vi kan være enige med ministeren i, at spørgsmålet om zonegrænseflytninger og ikke mindst i forbindelse hermed spørgsmålet om frigørelsesafgiften må belyses nærmere under udvalgsarbejdet. Der må være en mulighed for i visse tilfælde at kunne tilbageføre byzonestatus til landzonestatus som for øvrigt anført i lovforslag nr. 141 ved den foreslåede nye § 18 a i zoneloven.

En hjemmel til ophævelse af ældre og i dag utidssvarende private byggeservitutter må heller ikke mangle i en ny og moderne lovgivning.

Skal kommunerne virkelig have mulighed for en effektiv fysisk og ikke mindst økonomisk planlægning med de nødvendige tidsfølgeplaner, kan en sådan styring ikke blive hensigtsmæssig uden betydeligt forbedrede muligheder for at ekspropriere jord til bolig- og erhvervsformål. Og dér må jeg nok sige, at det undrer mig lidt at høre hr. Holger Hansen, den tidligere miljøminister, være meget lidt positiv over for ekspropriationsbestemmelser til disse formål. Det forslag, vi i dag behandler, er jo på det punkt nøjagtig mage til det forslag, hr. Holger Hansen som miljøminister fremsatte, og efter det kan kommunalbestyrelsen jo ekspropriere fast ejendom, når ekspropriationen vil være af væsentlig betydning for virkeliggørelsen af en lokal plan eller en byplanvedtægt.

Det, det drejer sig om, er at få klargjort denne bestemmelse og gjort den mere forståelig, så der ikke kan være tvivl, og det, spørgsmålet vel egentlig drejer sig om, er, på hvilket tidspunkt man skal kunne ekspropriere. Derfor synes jeg, det er lidt mærkeligt at høre de udtalelser i dag fra hr. Holger Hansen om en fornuftig ekspropriationsbestemmelse i denne lovgivning.

Vi må også under udvalgsarbejdet drøfte, om ikke det er nødvendigt nærmere at få præciseret den fremtidige samordning mellem den fysiske og den økonomiske planlægning; det er man gået uden om i dette lovforslag som katten om den varme grød. Det kan jo ikke nytte at få udført mange fine

[Ingomar Petersen.]

farvelagte planer, som man ikke rigtig kan bruge til noget, uden at den økonomiske samordning i højere grad er med i billedet. Her er hovedstadsområdet langt bedre stillet end det øvrige land, og man kan stille sig det spørgsmål, om det egentlig er rimeligt. Burde amtsrådene ude i landet ikke have samme mulighed som hovedstadsområdet for til en vis grad at styre økonomien ved en eventuel amtsrådsfond i lighed med hovedstadsfonden?

Jeg vil godt stille det spørgsmål, om amtsrådene i det hele taget kan fungere effektivt som regionalplanmyndighed uden den af mig her nævnte mulighed. Burde vi ikke også under udvalgsarbejdet tage os tid til at se på den forskel, der er i indholdet og beføjelserne af regionplanen for hovedstadsområdet og regionplanbeføjelserne i det øvrige land?

Lovforslag nr. 141 om ændring af forskellige lovbestemmelser indeholder jo forskellige konsekvens- og harmoniseringsændringer i et meget stort antal love, som det er nødvendigt at foretage i forbindelse med gennemførelsen af forslaget til lov om kommuneplanlægning og forslag til byggelov og vel egentlig også naturfredningslov. Det vil ikke være muligt at fremkomme med kommentarer til disse ændringer, før vi under udvalgsarbejdet med loven om kommuneplanlægning og byggeloven og naturfredningsloven er nået så langt, at vi kan se, hvilken endelig udformning disse love vil få. Ændringer i henhold til allerede vedtagne love har det radikale venstre ikke bemærkninger til på nuværende tidspunkt, men vil fremkomme med disse under udvalgsarbejdet. Jeg vil bare lige gøre opmærksom på, at vedrørende byggeloven må vi nok skabe et nærmere samarbejde mellem folketingets boligudvalg, hvor denne lovgivning skal behandles, og udvalget for fysisk planlægning, således at vi virkelig kan få koordineret arbejdet, så vi ikke her løber fejl af hinanden.

Der er mange spørgsmål, som kræver et stort udvalgsarbejde, og det er det radikale venstres håb, at dette arbejde kan slutes og afsluttes med love, som kan blive til gavn og glæde for de kommende generationer. Vi vil i hvert tilfælde yde vort bidrag hertil.

Jeg skal såmænd ikke komme med mange

kommentarer til fremskridtspartiets synspunkter; det er jo vor lod som parti at komme efter fremskridtspartiet her på talerstolen. Jeg beklager dybt, at fremskridtspartiet ikke kan være medvirkende til en lovgivning, som virkelig forenkler, og som kan blive til gavn for landets borgere, men det er ikke første gang, at fremskridtspartiet skal gå imod noget, der er sagligt og rigtigt, her i folketinget.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Da mit partis ordfører i denne sag, hr. Lowzow, ikke kan være til stede i dag, skal jeg fremkomme med nogle betragtninger på hr. Lowzows vegne.

Lovforslagene er jo en genfremsettelse, og ligesom sidst vil det konservative folkeparti tilsige en grundig udvalgsbehandling af begge lovforslag.

Sidste gang var man jo enig om, at det var godt, lovforslaget om kommuneplanlægning blev fremsat umiddelbart før sommerferien, så der ville blive god tid til debat ude hos de berørte instanser, og man ønskede så en genfremsettelse straks i det nye folketingsår. Den politiske udvikling gjorde dette umuligt, og vi kan kun beklage, at vi nu har så kort tid til at behandle så stort et lovforslag. Forhåbentlig vil det hjælpe en hel del under udvalgsarbejdet, at forslaget har været til debat ude omkring i så udstrakt en grad, som det har været tilfældet efter ministerens oplysninger. Denne grundige gennemgang af et sådant kommunalt administrationslovkompleks er bydende nødvendig, for det har vist sig gang på gang, at de kommunalmyndigheder, der senere skal arbejde under lovene, selvfølgelig også er de bedste kritikere under udarbejdelsen, hvis bare de bliver hørt. Det er derfor med glæde, vi har konstateret, at hr. H. C. Tofts kraftige opfordring til denne debat inden genfremsettelsen er blevet fulgt op.

Må jeg også her have lov til at takke og rose ministeren og embedsmændene for nogle særdeles grundige og meget omfattende bemærkninger til lovforslaget. Det er tydeligt, at der er gjort alt for med det samme at give en fuldstændig orientering.

For at øge den almindelige forståelse for lovens anvendelse og funktionsområde vil jeg gerne have lov til at spørge ministeren, om ikke lovens titel kunne ændres til „lov

[Karen Thurse Hansen.]

om kommunal arealplanlægning“. Det ville klarlægge mere for almindelige mennesker, hvad det er, indholdet dækker.

Jeg skal ikke her ved første behandling gå ind på enkeltheder i paragrafferne, men fastholde vor indstilling fra forrige førstebehandling. Vi finder, at dette lovkompleks er meget nødvendigt for at fuldständiggøre hele vor planlægningslovgivning. Vi er tilhængere af en decentralisering, når blot denne decentralisering arbejder inden for en rimelig overordnet rammebelægning.

Man må dog gøre sig klart, at samtidig med, at man lægger beslutningsprocessen længere ud, har man også bundet sig til at acceptere muligheden for en forskellig administration.

På ét punkt er det konservative folkeparti afvisende, og det er i spørgsmålet om en udvidelse af den gældende ekspropriationsmulighed. Lovforslagets bestemmelser om ekspropriationsadgang svarer, så vidt vi kan se, til den bestemmelse, som fandtes i den tidligere miljøministers, hr. Holger Hansens, forslag sidste år, og hvor han i bemærkningerne fastslog, at der ikke skulle gives udvidede ekspropriationsmuligheder for kommunerne. For det konservative folkeparti er det helt afgørende med dette forslag til ny lov om kommuneplanlægning, at den ikke giver øgede ekspropriationsmuligheder i forhold til den gældende lovgivning. Derfor vil vi også under udvalgsarbejdet nøje have klarlagt ekspropriationsbestemmelsernes omfang i det foreliggende lovforslag.

Socialdemokratiets ordfører var tilhænger af kommunernes ekspropriationsret. Det tager vi afstand fra; kommunerne skal ikke have større magt til at ekspropriere, hverken hvor det gælder til privat boligbebyggelse eller til erhvervsbebyggelse.

Også lovforslag nr. 141, som er en følge-lov, vil vi give en grundig gennemgang i udvalget.

Gert Petersen (SF):

Som jeg understregede, sidste gang vi havde det tilsvarende, nu lidt ændrede lovforslag til behandling her i folketinget, er socialistisk folkeparti principielt meget positivt indstillet over for planlægning. Det er nødvendigt at få den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne — det gælder både de

økonomiske og de fysiske ressourcer — og det lader sig efter vores opfattelse ikke gøre og slet ikke i et så kompliceret samfund som vores uden en vis styring, uden en vis planlægning. Hvis man opgiver disse principper, vil man ende i en slags jungle, hvor den stærkeres ret er afgørende, og derfor forstår jeg da så udmærket godt, at de partier, som principielt går ind for dette standpunkt, også vender sig mod en planlægningslovgivning som den, der er tale om her.

Vi har hele vejen igennem fra SF's side stillet os positivt til planreformen, til hvis tredje etape vi nu er kommet, og vi stiller os også principielt positivt til det lovforslag, der er tale om her, såvel som til den lovgivning, der må gennemføres i konsekvens heraf.

Men når jeg har udtalt mig positivt om planlægningen, vil jeg da godt indrømme, at naturligvis skal man ikke bevæge sig over i den totale modsætning til junglens lov, altså hvor det hele er cementeret, hvor det hele ligger absolut fast, og hvor det er nogle teknokrater, som sidder og bestemmer. Det må være afgørende, at planlægningen gennemføres på demokratisk vis, den må være enkel og overskuelig, og vi må vogte os for, at det ikke bliver teknokratiske beslutninger, der presses ned over menneskene.

Derfor er det også vigtigt — og det hensyn har man i høj grad tilgodeset i lovforslaget — at planlægningen tjener et decentraliseringsformål, altså at man flytter beslutningerne så langt væk herfra, så langt ned til borgerne selv, ned til dem, det vedrører, som overhovedet muligt.

Men som jeg også var inde på det sidst, skal man ikke tro, at blot man decentraliserer, er den hellige grav velforvaret, så har man sikret sig mod teknokrati og bureaukrati; det følger ikke med nødvendighed heraf. Decentralisering kan også føre til, at der opbygges nye bureaukratiske organer; jeg pegede sidst på, som lovforslaget tidligere var udformet, at der blev lagt temmelig megen magt over i amtskommunernes hænder; det var jeg skeptisk over for, og derfor er jeg ret tilfreds med, at man nu har svækket denne side af lovforslaget.

Man må heller ikke komme til en total decentralisering, som vil indebære, at man ligesom opløser landet, opløser samfundet i enheder, der kan handle stik på tværs af

[Gert Petersen.]

hinanden. Det synes jeg må være bærende principper for en planlægningslovgivning, og hvis disse principper respekteres, er en planlægningslovgivning til stor fordel for samfundet.

Jeg vil godt kommentere nogle af punkterne i lovforslaget, som det foreligger delvis ændret i forhold til, da vi sidst havde det i hånden.

Der har jo været en stor debat i mellemtiden. Jeg er enig med dem, der har sagt, at debatten er et vigtigt demokratisk instrument, og det er da en demokratisk fornyelse i den måde, vi arbejder på; en sådan debat burde man skyde ind i behandlingen af langt flere lovforslag, end det i almindelighed er tilfældet.

Men hvis vi ser på resultatet af debatten, synes jeg nok, at den kontrol fra borgernes side, fra de impliceredes side, som er så vigtig, denne demokratiske kontrol, den ser ikke ud til at være styrket, den er måske endda snarere noget svækket i forslaget, som det er nu, i forhold til det tidligere forslag. Det har nok noget at gøre med, at selv om der har været denne brede debat, har den koncentreret sig til kommuneforeningerne, til Kommunernes Landsforening, til Amtsrådsforeningen, Industrirådet, en række foreninger af mere faglig karakter osv. Det er godt, det er udmærket, men hvor har de lokale lejerforeninger været i debatten, hvor har lokalrådene været, beboerforeninger osv., altså dem helt nede på gulvet? De har ikke været meget med i den debat, de har ikke været inddraget i den debat. Jeg tror, det er derfor, at resultatet af diskussionen ligesom afspejler en svækkelse af den almindelige borgers mulighed for at gøre sig gældende i planlægningsarbejdet, mens derimod de nære folkevalgte organers mulighed i og for sig er blevet forøget. Jeg tror, der har været en vis skævhed i debatten, og det er en meget mild bebrejdelse, jeg kommer med, fordi det er en helt ny form, som vi arbejder med under tilblivelsen af lovgivning herinde. Men jeg synes nok, man skal tage det med i betragtning, og jeg agter i hvert fald at tage det med i betragtning under det udvalgsarbejde, vi skal i gang med nu.

Jeg synes f. eks., hvis vi ser på lovforslaget, at det er forkert, at man nøjes med at

sige, at kommunalbestyrelserne i videst muligt omfang bør inddrage kommunens beboere i planlægningsarbejdet. Nej, så sandelig nej: kommunalbestyrelserne skal gøre det, det må være en forpligtelse for dem. Jeg synes, det er meget beklageligt, at de krav, der var om, at der skulle fremlægges alternative skitser, således at borgerne havde noget at vælge imellem, er udgået.

Jeg synes heller ikke, det er rimeligt, når man beskæftiger sig med de foreninger inden for en kommune, der bør have adgang til information, at man så nøjes med at beskrive dem som i § 23 som „Foreninger o. lign. med lokalt tilhørsforhold“. Der kan da også være foreninger som f. eks. NOAH, der især beskæftiger sig med spørgsmål om det naturlige miljø og er landsomfattende foreninger, som bør inddrages, som bør have adgang til information.

Jeg ville i øvrigt godt spørge — det er i § 41, hvor der forekommer udtrykket, at man skal sikre tilfredsstillende opholdsarealer for børn og voksne: hvad er tilfredsstillende opholdsarealer? I bemærkningerne henvises der til byggelovsforslagets § 7, men her står der ikke andet, end at der kan fastsættes regler i bygningsreglementet; altså, vi får ikke nogen oplysning her, og det synes jeg nok kunne være ret vigtigt. Det er netop et af de områder, hvor jeg er lidt bange for en for vidtgående decentralisering. Jeg tror, at decentraliseringen bør hvile på visse normer, som man er enig om, i landsmålestok.

Jeg kunne også godt tænke mig — der er tid til et par bemærkninger endnu — yderligere at understrege behovet for at inddrage offentligheden, de mennesker, det vedrører, i planlægningsarbejdet. Hvorfor kunne man f. eks. ikke, når kommunen offentliggør sin redegørelse for dispositionsplanen, indkalde til et møde, hvor man opretter en dispositionsplankomité, som ikke må have kommunale politikere som medlemmer, og som får til opgave at samle interesserede og aktive til debat og varetage deres interesser i området? Det samme princip kunne anvendes, når det drejer sig om lokalplaner, sådan at man virkelig får inddraget de almindelige mennesker, som både er planens bærere og dens objekter, i arbejdet med udarbejdelse af planen.

Så kan jeg til slut naturligtvis — det kan ikke overraske nogen — tilslutte mig de

[Gert Petersen.]

bemærkninger, der er faldet om nødvendigheden af en udvidet ekspropriationsadgang af jord til erhvervsformål og boligbyggeri. Det er noget, som både den socialdemokratiske og den radikale ordfører var inde på, og jeg forstår egentlig ikke, at der skal lægges så megen ideologi i det spørgsmål, som både hr. Holger Hansen og den konservative ordfører var tilbøjelig til. Kunne man ikke tage afslappet og sagligt på det og erkende, at det simpelt hen er en nødvendighed, hvis kommunerne skal kunne gennemføre en fornuftig planlægning?

Ritta Ahm (KrF):

Det er mig en stor personlig glæde at få lov til at være med til at bearbejde de lovforslag, der nu foreligger omkring den nye kommuneplanlægningslovgivning, og det har naturligvis også mit partis interesse, idet vi går stærkt ind for den decentralisering, som der her er tale om, og som også er medvirkende til, at flere bliver draget med ind i beslutningsprocesserne, og at de bliver truffet så tæt på borgerne som muligt.

Nu skal det ikke være nogen bebrejdelse mod formanden for udvalget om fysisk planlægning, at det ikke er lykkedes at fremskaffe det omfattende materiale, udarbejdet af kommuner og amter, som har været til diskussion ude i kommunerne; selv om der er henvisning i bemærkningerne til lovforslaget til kommunernes kritik og ros omkring hele kommuneplanloven, vil jeg ikke undlade at gøre opmærksom på, at jeg sådan set har savnet dette materiale, nu jeg står her som ny i tinget. Det er en gennemgribende lov, der vil belaste kommunerne og amterne meget, og derfor må det være nødvendigt, at man har kendskab til kommunernes velvilje over for de forskellige lovforslags paragraffer.

I mine principielle bemærkninger til lovforslaget vil jeg gerne fremhæve, at jeg finder det uheldigt, at lokalplanerne skal indeholde detaljerede beskrivelser såsom bygningshøjder, fordeling af etagebyggeri og tæt, lav bebyggelse. Hvis nu en sådan lokalplan skal ligge i 10 år, kan vi risikere, at vi har fået helt andre bosætningsmønstre, og vi har jo set nok af uheldige tendenser til kedelige, ensformige boligmiljøer, som befolkningen selv modsætter sig. Det er efter

min opfattelse kun et detailspørgsmål, som man godt kunne lade ligge til lokalplanens endelige godkendelse, så det behøver sådan set ikke at være det store spørgsmål, men jeg vil gerne have det draget frem under udvalgsbehandlingen. Det skulle være muligt at fastlægge lokalplanens indhold og beregne befolkningsgrundlaget med henblik på trafik, skoler m. v. uden at være tvunget til en så stærk konkretisering af, hvilke boligformer der er ønskværdige. I § 16, stk. 1, står der, at lokalplaner *kan* tilvejebringes af kommunalbestyrelsen. Det er altid godt med frivillighed, men det har også en tendens til at kunne skade, og derfor mener jeg, at der i stedet for burde stå, at de *skal* tilvejebringes.

Jeg savner også en bestemmelse i planloven om adgang for borgerne til hjælp til sagkyndig bistand til udarbejdelse af alternative dispositionsplaner; det kan vel ikke vær meningen, at det kun skal være kommunerne, der planlægger; jeg ser, at man nu har taget forslaget tilbage om alternative dispositionsplaner, men der må også kunne komme alternative dispositionsplaner eller lokalplaner fra borgerne, og det må være rimeligt, at de kan få bistand hertil.

Jeg kan heller ikke se, at det tydeligt fremgår, hvornår lokalplanen skal offentliggøres, men det er jo også noget, som vil fremgå senere, eller også har jeg måske overset det; det er jeg ikke helt klar over.

Zoneloven er et stort problem for mig, og derfor vil jeg ikke komme ind på den her, for det vil tage alt for lang tid, men jeg håber, at vi kan forsøge at få en lempelse af zoneloven under udvalgsarbejdet; en sådan lempelse er i hvert fald ikke tilgodeset på de punkter, hvor jeg mener det er vigtigt.

Det er for mig et meget vigtigt punkt, at borgerne får kendskab til lokalplaner på et ret tidligt tidspunkt, så man kan komme med i opbygningen af planen. En færdigsyet dispositionsplan, en partiel byplan, som det har heddet før, og som nu kaldes en lokalplan, kan se meget teknisk ud for almindelige borgere; derfor mister man interessen for at være med til at præge det nærmiljø, man nu er medborger i. Det kan ikke være meningen, at kun ingeniører, arkitekter o.lign. med kendskab til det tekniske skal være med til at beskæftige sig med disse ting; det må være manden på gaden, der i

[Ritta Ahm.]

større grad end hidtil er med til at præge sit miljø.

Her vil jeg gerne komme ind med en nytænkning på området omkring nærdemokrati. Vi har skoler, som uddanner arkitekter, og vi har ingeniører o. lign. på universiteter og højere læreanstalter; de kunne jo sendes ud i marken og være med til at fremsætte disse alternative dispositionsplaner og hjælpe borgerne hermed.

Jeg kunne også nævne andre forslag i denne forbindelse, men jeg håber, vi kan diskutere det i udvalget. Når nu de fleste af partierne her i folketinget er gået ind for nærdemokrati, håber jeg, det virkelig kommer frem, hvem der i grunden vil støtte det rent praktisk.

I lovforslaget nævner man intet konkret om, hvordan man ønsker at samspillet mellem kommunalbestyrelsen og borgerne skal være, og dér vil jeg gerne støtte socialistisk folkepartis ordfører, hr. Gert Petersen, i, at det ikke kan være meningen, at det kun skal være forskellige foreninger, grundejerforeninger, og hvad ved jeg, der er med, det skal være den almindelige borger, og jeg går også ind for lokalråd. Det håber jeg også vi kan komme nærmere ind på i udvalget om fysisk planlægning, og det kommer også til at indgå i arbejdet i kommunaludvalget. Men jeg har hørt noget om, at indenrigsministeren vil have nedsat et udvalg til at tage sig af dette.

Der er mange, der viger tilbage, fordi det bliver så besværligt med en indblanding udefra, og jeg tror, det er derfor, mange partier har undladt at komme med noget helt konkret omkring borgernes medbestemmelse og medindflydelse på disse lokalplaner og dispositionsplaner.

Jeg vil gerne til slut nævne nogle punkter, som jeg anser for at være meget positive. Jo mere viden og jo flere ideer der bliver inddraget i planlægningen, des bedre bliver det jo, flere interesser bliver tilgodeset i planlægningen, og derfor bliver det mere demokratisk. Når man på demokratisk måde tager hensyn til eventuelle interesser på et tidligt tidspunkt og dette foregår for åbent tæppe, så reducerer man risikoen for konflikter og protester senere. Det øger den generelle tilfredshed og planlægningens effektivitet. Politikernes position styrkes også

ved, at man deltager aktivt i kontakten med borgerne og varetager deres interesser. Det vil sikre en politisk-demokratisk styring fremfor en teknokratisk. En åben planlægning forhindrer eller vanskeliggør dispositioner, der ikke tåler dagens lys; derved bliver planlægningen mere tillidvækkende og almen, og endelig kan inddragelsen af borgerne betyde, at man får en arbejdskraft.

At det også vil medføre store besværligheder og kompetencestridigheder, vil jeg da gerne medgive, men demokratiet som styreform er nu engang en besværlig ting, og vil man have et reelt demokratisk styre, har vi her en mulighed for at bygge det op fra neden, og det kan vel nok vise sig at være tiltrængt.

Følgelovforslaget, nr. 141, vil jeg gerne, efter at vi har behandlet kommuneplanlovforslaget, nr. 140, tage op i udvalget.

Fuglsang (DKP):

Selv om der er foretaget visse ændringer, bygger dette forslag, som ministeren siger, hvad hovedprincipperne angår, på det, som blev drøftet her i tinget i fjor, og derfor kan jeg ganske tilslutte mig den positive medvirken, som mit partis ordfører, hr. Kaj Hansen, dengang gav udtryk for.

At en sådan planlægning i vort moderne samfund er nødvendig, har vi faktisk mange eksempler på, ikke mindst når man ser på afskrækkende, negative virkninger de steder, hvor det var det private initiativ, profitbegæret, hvor det var ejendomsrådgivere og den slags, der blev afgørende for, hvordan et bestemt jordareal eller naturområde blev udnyttet.

Jeg skal ikke sige så meget om det, også af den grund, at der jo allerede nu er forbedret en grundig gennemgang og en grundig behandling i udvalg. Men jeg kan tilslutte mig den tilfredshed, der fra flere sider kom til udtryk, med, at man denne gang har inddraget forskellige kræfter uden for tinget i gennearbejdelsen og udarbejdelsen af forslaget, selv om jeg også hører til dem, der kunne ønske, at man havde gjort denne kreds af kræfter udenfor lidt bredere. Jeg ville ønske, at netop det eksempel, man har for øje her, også ville blive brugt ved anden lovgivning.

Med hensyn til at inddrage befolkningen i praktiseringen af denne lov og i kommune-

[Fuglsang.]

planlægningen er også jeg lidt bekymret for den afsvækkelse, der er sket, også fordi der allerede nu er en række kommuner landet over, som i hvert fald tager tilløb til at inddrage også brede lag af beboerne dér, hvor man vil foretage i hvert fald mere indgribende ting. Men som sagt, jeg kan tilsige mit partis positive medvirken i det udvalg, som vi jo for øvrigt ikke tidligere har været medlem af.

Det kan ikke undre, at også jeg stærkt går ind for en ekspropriationsbestemmelse, også fordi det for mig simpelt hen er en forudsætning for, at de gode formål, som omtales i forslaget § 1, bliver omsat til virkelighed, ligesom det overhovedet er sådan, at ekspropriationsbestemmelser i mange, mange tilfælde er forudsætningen for, at de gode formål forandres fra papirusseri til praktisk virkelighed til gavn for borgerne.

Min positive holdning gælder også lovforslag nr. 141 om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af det, vi her behandler.

Abel (CD):

Jeg skal på centrum-demokraternes vegne komme med nogle kommentarer til forslaget til lov om kommuneplanlægning.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at det er 4 hovedhensyn, der ligger til grund for lovforslaget. Det første er en forenkling af den gældende lovgivning; det vil sige, at nu får vi én plantype, lokalplanen, med ét sæt tilvejebringelsesregler og ét sæt retsvirkninger. Den nuværende situation er den, at vi har f. eks. saneringsplaner fra saneringsloven, reguleringsplaner og retningsplaner fra bygge-loven, byplaner fra byplanloven, bygningsvedtægtsområdeinddeling fra bygge-loven — og jeg kunne fortsætte.

Hovedhensyn nr. 2 er en modernisering af de gældende lovbestemmelser. F. eks. kunne man tidligere komme i den situation, at kommunen kunne blive tvunget til at godkende en udstykning, den var imod, men kun kunne hindre ved nedlæggelse af § 9-forbud i henhold til byplanloven med deraf følgende eventuelle erstatningskrav. Kommunen får nu mulighed for mere suverænt at afgøre, hvornår og hvor en byudvikling skal finde sted.

Vi vil, ligesom flere ordførere har været inde på det, afvente drøftelserne i udvalget omkring ekspropriationsretten.

Det tredje hovedsigte med lovforslaget er en omfattende decentralisering, idet hele administrationen af denne lov inden for regionplanens rammer er lagt ud til den pågældende kommunale myndighed.

Jeg vil dog i dette tilfælde pege på et problem. Det er selve det, at kommunalbestyrelsen kan meddele mindre betydende lempelser fra bestemmelserne i en lokalplan eller dispensationer fra bestemmelserne om de bebyggelsesregulerende krav. Problemet er i praksis stort og har været det også under den hidtil gældende byplanlov.

Som eksempel kan jeg nævne, at Ølstykke byråd meddelte tilladelse til opførelse af et øldepot i et boligområde. Beboerne klagede til miljøministeriet, der selvfølgelig ikke kunne gøre noget ved sagen, idet kommunen havde udstedt byggetilladelse, men kun kunne præcisere, at dette så sandelig ikke var en mindre betydende lempelse.

I en anden sag fra den gamle Holme-Tranbjerg kommune havde kommunalbestyrelsen i 1968 meddelt tilladelse til opførelse af en benzintank også i et boligområde, hvor der dog kunne meddeles tilladelse til dagligvarebutikker. Beboerne klagede til miljøministeren, fik ikke medhold og gik til domstolene, og ved en bemærkelsesværdig dom blev tilladelsen kendt ulovlig og ugyldig og herved tilbagetrukket. Den blev kendt ulovlig, idet kommunen ikke ifølge dommen kunne have givet den mindre betydende lempelse, og ugyldig, idet BP som et større benzinselskab burde have vidst, at kommunalbestyrelsen ikke kunne meddele denne tilladelse.

Vi kan risikere, at kommunalbestyrelsen kan gennemhulle regionplanmyndighedens regionplanforslag ved at tillade mere eller mindre ulovlige, mindre betydende lempelser. Problemet kunne måske løses ved, at kommunalbestyrelsen til regionplanmyndigheden sendte sine mindre betydende lempelser, således at regionplanmyndigheden kunne skride ind og sætte grænser for, i hvilke tilfælde en kommunalbestyrelse kan indrømme mindre betydende lempelser. Det vil kræve meget lidt administration, og til gengæld vil det give en vis sikkerhed både for borgerne og for regionplanmyndigheden.

[Abel.]

Modsat kan man også hævde, at kommunalbestyrelsen som lokalplanmyndighed selv må stå til ansvar over for sine borgere for de ting, den laver i kraft af sit lokalplanarbejde.

Det fjerde hovedsigte med lovforslaget er offentlighedens medvirken i kommuneplanlægningen, og den bliver meget kraftig. Ifølge den kommende lovgivning kan der f. eks. ikke sættes ét spadestik til et offentligt anlæg af nogen som helst art, uden at der forud er godkendt en lokalplan. Det vil medføre, at offentligheden har 2 måneders frist for indsigelse mod et hvilket som helst offentligt projekt. Selv om man i bemærkningerne antager, at lovforslagets gennemførelse vil medføre en stigning i administrationsudgifterne i kommunerne — under ét taler man om 25 mill. kr. pr. år — siges der ikke noget om de økonomiske konsekvenser for kommunerne på en måde, som vi er helt tilfreds med hos centrum-demokraterne. Vi håber, det forinden de senere behandlinger her i salen bliver muligt at høre mere om disse økonomiske konsekvenser. Vi må jo ikke være blinde for, at loven vil komme til at koste noget.

Som en afsluttende generel kommentar til forslaget om kommuneplanlægning er der faktisk kun at sige, at det er et moderne forslag, det er et nemt forslag, og det er et forenklet forslag, der helt afgørende giver det offentlige mulighed for at planlægge og udbygge inden for regionplanens rammer.

I øvrigt vil jeg tilslutte mig den ros, som flere er kommet med i forbindelse med lovforberedelsen.

Steen Folke (VS):

Mit partis ordfører, hr. Sigsgaard, er forhindret i at være til stede, og jeg skal i hans fravær komme med nogle kommentarer her ved lovforslagets første behandling. Det bliver hovedsagelig kommentarer af mere principiel art. Detaljerne må vi vende tilbage til.

I alle de højtudviklede kapitalistiske samfund har man i de sidste snart mange år set en voksende statslig indgriben og planlægning i samfundsanliggender. Det gælder både den økonomiske planlægning og den fysiske planlægning, og det er ikke noget tilfælde. Udgangspunktet for alle kapitalistiske samfund var jo kræfternes frie spil, dvs.

kapitalejernes frihed til at disponere, men det har medført voksende problemer for udviklingen af disse samfund. Man ser det økonomisk i form af krise og arbejdsløshed, man ser det fysisk i form af forurening, miljøødelæggelse og en mere og mere skæv udvikling i de fleste lande: ophobning af befolkningen i storbyer og affolkning af landdistrikter.

Den planlægning, der kan blive tale om i kapitalistiske samfund, går ikke til problemernes rod. Det ville indebære afskaffelse af selve det kapitalistiske system. Den planlægning, der bliver tale om, er og bliver lapperier på udviklingen og forsøg på at skabe de bedst mulige rammer for kapitalismens videre udvikling. Det gælder den økonomiske planlægning, og det gælder den fysiske planlægning. Begge dele tilgodeser først og fremmest kapitalens behov og foregår på kapitalens betingelser.

Lad mig med det samme sige, at der skal mere end det foreliggende lovforslag til for at sikre „en udvikling i kommunen, der er gunstig for befolkningens trivsel“. Det var fra den smukke formålsparagraf.

Lovforslagets hovedsigte, at forenkle, modernisere og decentralisere kommuneplanlægningen, kan ikke få VS til at talde i svime af begejstring. Specielt vil jeg sige om det, som vi også har sympati for, og som der snakkes umådelig meget om, decentraliseringen, at en masse af det, der siges, netop er snak, snak om det nære samfund og nærdemokrati, og hvad ved jeg. Hvis man ser på decentraliseringsindholdet i dette lovforslag, dette, at tingene i højere grad skal lægges ud til kommunerne, vil jeg sige, at det ikke nødvendigvis derved kommer folk spor nærmere, altså at tingene flyttes fra Christiansborg til rådhuset i Århus eller Helsingør. Det bliver ikke nødvendigvis heller en bedre planlægning, der kommer ud af det. Også den kommunalt styrede planlægning foregår på kapitalens betingelser. Men alligevel vil forslaget gennemførelse nok på en række punkter være et fremskridt i forhold til den bestående situation.

Jeg vil kort berøre nogle positive sider og nogle mangler ved lovforslaget.

Udstrækning af loven til at gælde København er i sig selv et stort fremskridt. Det er velkendt, at planlægningen i København nærmer sig det skandaløse. Jeg tænker på

[Steen Folke.]

de urimelig høje udnyttelsesgrader, de minimale friarealer, og der kunne nævnes en lang række andre ting fra planlægningen her.

Denne udvikling er til dels befordret af et antikveret lovgrundlag. Det er tvivlsomt, yderst tvivlsomt, om denne lovgivning vil være tilstrækkelig til at ændre væsentligt på situationen, fordi den først og fremmest er baseret på et sikkert parlamentarisk grundlag, et samarbejde mellem socialdemokraterne og de konservative i den københavnske borgerrepræsentation.

Blandt de vigtigste bestemmelser i lovforslaget er i øvrigt dem, der skal give befolkningen medindflydelse på dispositionsplaner og lokalplaner. Bestemmelserne er dog ganske utilstrækkelige, hvis der skal være tale om reel medindflydelse og ikke blot en udvidelse af det allerede blomstrende skindemokrati.

§ 6s bestemmelser om en kortfattet redogørelse om hovedspørgsmål er helt utilstrækkelige som grundlag for en offentlig debat; bl. a. må de i § 5 nævnte forudsætninger for planen offentliggøres samtidig, hvis der skal være mulighed for en kvalificeret debat, og der må indføres en minimumsfrist i § 6 på f. eks. 6 måneder. Samtidig må der stilles krav om alternative skitser, der kan belyse alternative udviklingsmuligheder i kommunernes anvendelses- og bebyggelsesforhold, hvis der skal være grundlag for en reel diskussion.

For dispositionsplanernes vedkommende bør der være en mindretalsbeskyttelse som ved lokalplanerne i § 21, stk. 2, og det skal helst udbygges med mulighed for, at mindretallet kan udarbejde et alternativt planforslag på kommunens regning og med bistand af den kommunale forvaltning.

Reglen om fremlæggelse af debatoplæg til offentlig debat og om, at kommunen skal forestå et oplysningsarbejde i forbindelse med fremlæggelsen, hvorefter kommunalbestyrelsen efter en frist, den selv fastsætter, kan udarbejde et konkret forslag, hvortil folk kan fremsætte indsigelser inden for en frist på ikke under 4 måneder, bør udbygges, sådan at kommunalbestyrelsen forpligtes til også at skabe grundlag for en bred offentlig debat omkring det nu meget mere konkrete plangrundlag. Det er en kendsger-

ning, at folks forudsætninger for at deltage i planlægningsprocessen øges, jo mere konkret det fremsatte materiale er. Det er derfor problematisk at lægge hovedvægten på folks medvirken på det tidlige mere principielle stadium i planprocessen.

For lokalplanernes vedkommende må der være adgang til at fremsætte indsigelser over for miljøministeren over et planforslag både for folk og for et mindretal i kommunalbestyrelsen.

Der må være regler om, at kommunen skal begrunde, hvorfor den har afvist fremkomne indsigelser. Der må være regler om, at kommunalbestyrelsen skal give varsel, f. eks. 4 uger, før den går i gang med at udarbejde et lokalplanforslag. Varslet skal angive bl. a. formålet med det påtænkte forslag. Det vil give beboerne mulighed for at fremkomme med ønsker og forslag.

Reglen om mindretalsbeskyttelse i § 21 bør udbygges med en mulighed for mindretallet for at udarbejde alternative forslag. Samme mulighed burde egentlig foreligge også for områdets befolkning, altså f. eks. for en organiseret gruppe af folk, og den skulle kunne kræve bistand fra kommunens tekniske forvaltning.

Jeg har med interesse bemærket miljøministerens overvejelse om i højere grad at inddrage beboerrepræsentanter under tilvejebringelse af lokalplanerne. Jeg mener, det er vigtigt ikke at glemme den mere uofficielle, men meget aktive beboerbevægelse.

Det er påfaldende, at lovforslaget har været til høring i et utal af organisationer — det har været stærkt rost af flere tidligere talere — bl. a. har også Industrirådet naturligvis fået mulighed for at udtale sin uforgribelige mening om lovforslaget. Derimod har man som påpeget af socialistisk folkepartis ordfører ikke gjort sig den ulejlighed at spørge beboerbevægelsen, selv om formålsparagraffen taler om inddragelse af beboere i planlægningen.

Et meget grundlæggende problem i forbindelse med den fysiske planlægning ikke mindst på kommunalt plan er den private ejendomsret til jord. Foruden at den private jordspekulation er en af de vigtigste inflationskilder, så vanskeliggør, for ikke at sige umuliggør, privatejendomsretten en egentlig perspektivrig planlægning. Skrappere ekspropriationsbestemmelser kan bøde lidt på

[Steen Folke.]

dette forhold, men en bedre fysisk planlægning forudsætter nationalisering af jorden.

På trods af de smukke ord i formålspara-graffen fremgår det andre steder i lovforslaget både direkte og indirekte, at hele loven ligesom andre planlægningslove vil fungere som overbygning på et system, hvor det er kapitalejerne, der træffer de grundlæggende beslutninger af planmæssig art, om produktionens indretning, sammensætning, omfang og placering. Udviklingen i byer som Hedensted, Vojens og Hårby er gode eksempler på, hvor afhængigt et helt bysamfund kan være af en enkelt kapitalejers dispositioner. En planlægning i lønarbejdernes og det store befolkningsflertals egentlige interesse forudsætter et totalt opgør med kapitalismen og opbygningen af en decentraliseret socialistisk planøkonomi.

Miljøministeren (*Helge Nielsen*):

Jeg vil gerne indledningsvis takke hovedparten af ordførerne for den meget positive modtagelse, lovforslaget har fået. Jeg tror, jeg med en særlig tak til fhv. minister Holger Hansen også kan love at bringe takken videre til embedsmændene, som jeg er helt enig med hr. Holger Hansen i så absolut fortjener det. Men jeg synes også, at der fra hr. Holger Hansens side er gjort et vældig godt forarbejde, forberedelsesarbejde, til denne lovgivning, som jeg stort set har overtaget uændret.

Jeg må allerede nu forudskikke, at jeg ikke har så forfærdelig mange bemærkninger til ordførerne, idet mange af de ting, der har været fremme, i høj grad egner sig til drøftelse under udvalgsarbejdet.

Til hr. Auken vil jeg først sige — og det er også svar til andre, der har været inde på disse ting — at jeg er enig i, at den form, som § 6 nu har fået, giver en betydelig større og bedre mulighed for borgerne for at vurdere og være med i debatten om, hvad det er, der skal ske, end de alternative skitser måske havde.

Til hr. Auken vil jeg videre sige, at vi må da overveje, om det er mere hensigtsmæssigt at samle bestemmelserne vedrørende bygge-loven og kommuneplanlægningsloven, således at borgerne kan finde disse bestemmelser i én lov og ikke skal lede efter dem i flere love.

Til hr. Holger Hansen kan jeg sige, at jeg er enig i, at vi skal være meget opmærksomme på ikrafttrædelsestidspunktet. Det er meget afgørende, at vi i udvalget finder det rigtige tidspunkt, og jeg er også enig i, at vi hellere må vente lidt længere, således at vi får tilrettelagt overgangsbestemmelserne rigtigt.

Hr. Auken var endvidere inde på spørgsmålet om call in bestemmelsen, og jeg er da enig i, at man måske nok skal bruge den, men man skal da heller ikke misbruge den. En passende balance på dette område tror jeg vil være godt.

Hr. Holger Hansen og flere andre af ordførerne gjorde nogle bemærkninger om overførelse fra byzone til landzoneområdet. Det er rigtigt, at der er nogle problemer her i relation til frigørelsesafgiften, og jeg kan allerede nu sige, at vi har indledt forhandlingerne om disse problemer, men de er ikke endeligt afsluttet. Jeg håber, at vi kan få dem afsluttet på en hensigtsmæssig måde.

Jeg blev også i godt humør af at høre, at hr. Hans Bjerregaard var blevet i godt humør af at læse lovforslaget, men jeg blev ked af det, da hr. Hans Bjerregaard kom til både 1-, 2- og 3-konklusionen. Jeg kan absolut ikke være enig med hr. Hans Bjerregaard i, at der er nogen begrundelse for at komme til disse konklusioner, og især ikke, at dette lovforslag vil kvæle det nære samfund. Det er jo lige det stik modsatte, man bl. a. søger at komme frem til igennem det lovforslag, der ligger her. Men lad os nu se på det under udvalgsarbejdet, så kan det være, at vi kan pudse brillerne en lille smule under behandlingen af de forskellige spørgsmål.

Til hr. Ingomar Petersen vil jeg sige i relation til borgernes ankemuligheder og spørgsmålet om oplysningsvirksomheden, at jeg er da villig til at overveje, om man skal komme med nogle supplerende bemærkninger omkring disse regler, men lovforslaget bygger på, at det i høj grad er kommunerne, der skal bruge fantasien og give muligheder, og jeg synes, at dette spil kommunerne imellem om, hvordan man kan gøre det på den bedste måde, også kan være en fordel. Men også det synes jeg der vil være mulighed for at tage op under udvalgsarbejdet.

Det er rigtigt, som også hr. Ingomar Petersen var inde på, at der her bliver et koor-

[Miljøministeren.]

dineringsarbejde imellem boligudvalget og udvalget for fysisk planlægning, såvel som der formentlig også vil blive det med trafikudvalget, når vejloven, som også er en konsekvenslov, kommer i næste uge. Jeg håber, at man kan finde denne koordineringsmulighed, således at man ikke slår noget i stykker ved, at det ligger i tre forskellige udvalg.

Til fru Karen Thurøe Hansen. Ja, jeg er lidenskabsløs. Jeg har ingen erfaring i, hvordan man bærer sig ad. Jeg har aldrig været ude for, at man stiller et ændringsforslag vedrørende lovens titel, men det er da muligt, at det kan gøres. Hvis man kan finde en titel, der er mere dækkende, og som udvalget synes er bedre, er jeg absolut også interesseret heri.

Jeg er ikke enig med hr. Gert Petersen og hr. Steen Folke i, at man har svækket borgernes muligheder; det var også noget af det, jeg var inde på i mit svar til hr. Auken. Jeg synes, at netop § 6 styrker mulighederne for borgerne for at være med i debatten og giver måske en betydelig bedre mulighed, end de alternative skitser ville have givet.

Til fru Ritta Ahm vil jeg også godt give tilsagn om at prøve ligesom at indbygge og give muligheder, som mit svar også gik på til hr. Ingomar Petersen, at man ligesom kan antyde de muligheder, som kommunen kan give borgerne for at være med i denne lovgivning.

Det materiale, som fru Ritta Ahm efterlyste fra kommuneforening og andre, vil vi stille til rådighed i den udstækning, der er mulighed for det.

Med hensyn til lokalråd og bydelsråd svarede fru Ritta Ahm selv. Det er jo den kommunale lovgivning, det her drejer sig om, altså indenrigsministerens lovgivning om kommuners styrelse.

Jeg tror ikke, jeg har flere bemærkninger ud over den, at der må visse overgangsbestemmelser til, som der rigtigt er peget på. Der kan blive den vanskelighed, at man kan risikere, at nogle planer fra kommunens side ligesom vil gribe ind i den kommende regionplanlægning, og vi skal samtidig også påse, at en ændring på dette område ikke medfører en belastning af miljøministeriet, af planlægningsarbejdet, på en sådan måde, at det kommer til at gå ud over lands-

regionplanlægningen eller skaber den situation, som jeg heller ikke vil anbefale, at vi kommer i behov for yderligere arbejdskraft. Derfor vil jeg også godt under udvalgsarbejdet prøve at komme med et ændringsforslag, der ligesom kan løse dette overgangsproblem.

Med hensyn til spørgsmålet om ekspropriationsbestemmelsen kender folketetinget min og mit partis holdning, og jeg har da været glad for den tilslutning, der har været fra forskellige partiers side på dette område. Jeg vil da også give hr. Holger Hansen ret i, at det er en afgørende ting, så jeg vil sætte meget stor pris på at få denne bestemmelse igennem, men samtidig vil det være afgørende for mig, at dette lovforslag kan blive færdigbehandlet i indeværende samling.

De afsluttende bemærkninger, som nogle havde med hensyn til næste etape, det gælder ikke mindst hr. Auken og hr. Ingomar Petersen, er jeg da enig i. Hvornår vi skal i gang med næste etape, hvor den økonomiske planlægning og sektorplanlægningen i højere grad kommer ind i billedet, må vi vel også drøfte under udvalgsarbejdet.

Holger Hansen (V):

Jeg kvier mig lidt ved at tage ordet igen, men der var nogle ting, som jeg synes jeg ligesom har en forpligtelse til at gøre bemærkninger til, idet jeg har haft med lovforberedelsen at gøre.

Jeg vil gerne til hr. Ingomar Petersen og også til hr. Gert Petersen sige, at de bestemmelser, der er foreslået i lovforslaget om ekspropriation, er de samme, som gælder i dag. Det er altså gældende lovs bestemmelser, der er overført hertil. Jeg har ikke — det vil jeg gerne sige til hr. Gert Petersen — nogen ideologi i denne sag, men jeg har gjort den erfaring, at der ikke er den interesse for og det pres på dette spørgsmål, som nogle partier her i salen synes at mene, og det er derfor, jeg har den holdning til problemet, som jeg har.

Jeg har også lyst til at sige til hr. Gert Petersen, som var inde på spørgsmålet om, hvorvidt det var rimeligt ligesom at afgrænse foreninger og foreningers indflydelse på en lokalplan til de foreninger, der hører hjemme i området, at det har vi drøftet meget under lovforberedelsen, og vi er altså endt i, at det bør være foreninger, der har

[Holger Hansen.]

tilknytning til området, ud fra den betragtning, at det ikke kan være rimeligt, at en forening, som måske arbejder i Københavnsområdet, skal kunne blande sig direkte i et arbejde med en lokalplan i Tønder eller omvendt. Det må dog vist være rimeligt, at de instanser, som, skal vi sige automatisk går ind i vurderingerne i en kommuneplanlægningslovgivning, hører hjemme dér, hvor man arbejder med tingene. Det er ud fra den betragtning, at afgrænsningen har fundet sted. Den er ikke tilfældig, og jeg mener, den er rigtig.

I øvrigt generelt til de af ordførerne, som var inde på spørgsmålet om, hvordan får man forbrugerne stærkere repræsenteret: ja, det er netop problemet. Hvordan får man de forbrugere repræsenteret, som ikke er til stede den dag, planlægningen finder sted i deres område? Også det kan jeg love for at vi har diskuteret vældigt frem og tilbage og måske ikke fundet nogen løsning på. Det kan være, udvalget kan, men jeg kan godt love, at det er svært.

Hr. Ingomar Petersen rejste nogle spørgsmål, som har, synes jeg, mere relation til region- og landsplanlovgivningen, nemlig hvorvidt det var hensigtsmæssigt, at der i amtene var en amtsfond, som skulle kunne gå ind nøjagtigt på linje med, hvad vi kender i hovedstadsområdet. Jeg vil meget advare imod, at vi tager denne debat op ved behandlingen af dette lovforslag, for så skal vi i virkeligheden give os til at vende hele spørgsmålet om lands- og regionplanloven en gang til, og så mener jeg i hvert fald, at vi kører i grøften, hvis det skal ske på denne side af sommerferien.

I øvrigt vil jeg gerne bemærke, at jeg er ikke tilhænger af en amtsfond, men det er da klart, at det kan drøftes. Det skulle sådan set have været drøftet sidst, og jeg tror også, det blev det, nemlig da vi havde lands- og regionplanloven til behandling.

Så kan jeg ikke lade være med at gøre nogle bemærkninger til hr. Hans Bjerregaard, som nu for anden gang ved fremsættelsen af et lovforslag som dette kommer med nogle vældig bombastiske udtalelser, som skulle få én til at tro, at han ikke kendte den nuværende lovgivning. Det vil jeg naturligvis ikke antyde, det kunne ikke

falde mig ind, men jeg føler alligevel, at der må være noget, der kikker et eller andet sted. Når hr. Hans Bjerregaard kan tale om, at denne lovgivning skulle give planlægningsvirvar, når han kan tale om, at den lovgivning, vi her behandler, skulle betyde dødsdommen over landsbysamfundet, når han kan tale om, at denne lovgivning skulle betyde, at den sidste rest af den beskyttelse, som grundlovens § 73 giver enhver af os, nu er sat over styr, så må det bero på manglende kendskab til lovforslaget.

Jeg vil give hr. Hans Bjerregaard den idé, som jeg ved ikke er fremmed for fremskridtspartiet, at fremskridtspartiet lod holde et seminar og satte sig ind i først og fremmest de love, der gælder, og som centrum-demokraternes ordfører meget rigtigt remsede op, og derefter gik i gang med at undersøge, hvilken forenkling der i virkeligheden ligger i dette lovforslag. Jeg tror ikke, at hr. Hans Bjerregaard efter sådan en rundtur ville udtale sig så voldsomt, som han gjorde, og jeg kan ikke forstå, at fremskridtspartiets ordfører meddeler her, sådan ganske karsk, at under alle omstændigheder vil man stemme imod denne lovgivning. Jeg har tit den fornemmelse, at fremskridtspartiet ikke mindst udadtil argumenterer stærkt på, at det kniber med at komme i samarbejde om lovgivningen med andre partier her i salen, men så er det da besynderligt, at fremskridtspartiets ordfører ved en så betydningsfuld lovgivning står op og siger: vi vil under alle omstændigheder stemme imod, og så vil vi i øvrigt godt være med i udvalgsarbejdet. Det sidste er jeg naturligvis taknemlig for, men jeg vil dog meget henstille, at fremskridtspartiet vil gå ind i et samarbejde om disse mange tekniske, men også mange vældig meningsfyldte bestemmelser under udvalgsarbejdet og vente med at tage sin absolutte holdning til, om et lovforslag skal nyde fremme med fremskridtspartiets stemmer, eller det ikke skal. Jeg synes, det er en underlig trekantet måde at stille tingene op, og jeg vil i hvert fald gerne for mit vedkommende tage klart afstand fra hr. Hans Bjerregaards udlægning af denne lovgivning.

Denne lovgivning skal have til formål at flytte beslutninger ud til de mennesker, de vedrører, skal have til formål at forenkle det lovgivningsvirvar, vi i øjeblikket har på

[Helger Hansen.]

området, og det kan dog vist ikke kaldes tilbageskridt, i hvert fald ikke i min terminologi. Jeg mener, det er ønskværdigt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til udvalget for fysisk planlægning. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om naturfredning.

(Lovforslag nr. 142. Fremsat 13/3 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Camre (S):

Der er her tale om et lovforslag, som er overtaget fra den foregående samling. Det har været til første behandling én gang, og derfor skal jeg ikke sige så vældig meget ud over det, mit partis ordfører tidligere har sagt i denne sag.

Socialdemokratiet er tilhænger af, at loven også efter denne ændring bevarer fredningsplanudvalgene. Der sker en værdifuld forenkling af disse udvalgs opgaver, og man undgår en stor del dobbeltadministration. Udvalgene bliver planlæggende, og deres sagkundskab vil blive nyttiggjort i en vejledning for zonetovmyndigheden, som overtager en væsentlig del af de beføjelser til at træffe selvstændige beslutninger, selvstændige afgørelser, som fredningsplanudvalgene har efter den hidtil gældende lov.

Tillige vil jeg gerne give udtryk for socialdemokratiets tilfredshed med, at man bevarer adgangen, som er indeholdt i zonetovens § 11, til at anke til fredningsplanudvalgene.

Vi kunne måske endog på enkelte områder ønske os en styrkelse af fredningsplanudvalgenes beføjelser, sådan som det også blev nævnt af mit partis ordfører, hr. Auken, i november 1974 ved behandlingen dengang af dette forslag. Hr. Auken sagde

den 29. november — Folketingstidende sp. 2587:

„Lad mig bare som et enkelt eksempel for at illustrere dette nævne, at det måske var værd i en positiv ånd at overveje det forslag, som sportsfiskernes organisation med megen saglig styrke har fremført om at inddrage samtlige naturlige vandløb, altså også de private vandløb, under bestemmelserne i § 41, stk. 2, således at vi ikke, når det drejer sig om større, private vandløb, ser, at snævre erhvervsmæssige interesser kan ødelægge uerstattelige, fredningsmæssige, landskabelige værdier.“

Vi vil altså gerne under udvalgsarbejdet se, om der måske kan skabes et flertal herfor i udvalget, men det kan naturligvis også ske ved en ændring i anden lovgivning, og det håber jeg vi kan komme tilbage til under udvalgsarbejdet. Det skal ikke være nogen form for betingelse fra vores side og slet ikke nogen betingelse, at det sker netop i den lov, vi står med her.

Jeg vil gerne til slut stille et par spørgsmål til ministeren. I lovens § 25 ønsker man at hæve grænsen for, hvilke kendelser fredningsnævnet skal forelægge for overfredningsnævnet, fra 50.000 kr. til 200.000 kr., altså i henseende til størrelsen af den udgift, som det offentlige kan have. Jeg har forstået, at der her er tale om en inflationsbetinget ajourføring, som måske nok er lidt voldsom. Jeg vil gerne spørge ministeren, om der ligger en væsentlig rationalisering heri, og om ministeren eventuelt vil overveje at undlade denne forhøjelse af grænsen.

Til slut vil jeg gerne fremdrage det værdifulde nye under § 60 a, ifølge hvilket miljøministeren kan fastsætte regler, hvorefter støjvoldende sejlads med motordrevne fartøjer, som ikke er erhvervsmæssig, forbydes helt eller delvis på vandløb, søer og på søterritoriet. Jeg ville gerne spørge ministeren, om ministeren vil overveje eventuelt at indføre tilsvarende bestemmelser, for så vidt angår privat luftfart, privat lufttrafik.

Aksel Pedersen (V):

Under den stærke udvikling og ændring, der sker med vores samfund og er sket i de sidste år, har der været meget store krav til byggegodkendelser og dispensationer efter det, man populært kalder by- og landzoneloven. Disse godkendelser har været underka-